

Etika a „poiésis“

Aristotelés chápal a zařadil etiku jako praktickou vědu (rozumí se filosofickou disciplínu). Je ovšem vážnou otázkou, neměla-li by být etika spíše chápána jako „věda poietická“. Mezi „*praxis*“ a „*poiésis*“ je velký rozdíl. „*Praxis*“ se už etymologicky vztahuje k „*pragma*“, tedy k něčemu věcnému, předmětnému, k nějaké věci, která tu už je a s níž se něco „dělá“, „podniká“, s níž se nějak zachází, zatímco *poiésis* znamená mnohem víc než pouhé „dělání“ ve smyslu zacházení s něčím již daným, totiž tvoření, vytváření něčeho nového, někdy dokonce básnění. Etika by tedy neměla být chápána jako aplikování nějakých daných příkazů (či zákazů), nýbrž jako naplňování něčeho, co dáno není, co však se má v životě uskutečnit a uplatnit jako něco, co sice „není“, ale co „má být“, co se „má stát“. A toto rozlišení by mělo platit nikoli pouze pro etiku jako příslušnou disciplínu, nýbrž pro etičnost každého jednání a chování, tedy pro sám „ethos“, který každé systematické reflexi a tedy příslušné disciplíně nutně předchází. – Vlastně by to mělo být chápáno pro všechny oblasti „konání“: platí to tak v životě jednotlivce i v životě obce, platí to v umění, ve filosofii, ve vědách, prostě všude. Etika a „etičnost“ v chování a jednání není výjimkou ani v jednom, ani v druhém směru. A když ji dobře pochopíme, je to právě „etičnost“, která má a musí představovat základní rys každého „dělání“.

(Písek, 120307-1.)